

ЖИТТЯ І ТВОРЧИСТЬ АРСЕНА РІЧИНСЬКОГО ЯК ПРИКЛАД СЛУЖІННЯ ХРИСТІЯНСЬКИМ ІДЕАЛАМ

Ім'я Арсена Річинського – лікаря, церковного і громадського діяча, видатного релігієзнавця-етнолога сьогодні постає із забуття.

Арсен Васильович Річинський народився у с.Тетилькиці Кременецького повіту колишньої Волинської губернії у сім'ї священика, навчався у Кременецькій гімназії, а після її закінчення – у Житомирській духовній семінарії. Навчаючись у семінарії, Арсен Річинський випускав рукописні збірки, журнали. Всебічно обдарований юнак наполегливо шукав себе. Можливо тому у 1911 році він став не священиком, а вчителем церковнопарафіяльної школи села Сіднярки Луцького повіту. Вчителював Річинський не довго, але любов до школи, до дітей зберіг він на все життя. 3 вересня 1911 року Річинський навчається у Варшавському університеті, а з початком Першої світової війни перевівся у Київський університет Святого Володимира. В березні 1917 р. він успішно здав іспити і був затверджений «в степені лекаря со всіми правами и преимуществами, законами сей степени присвоенными»[1].

В роки польської окупації Волині Арсен Васильович був призначений лікарем повітової лікарні у Заславлі, а наприкінці квітня 1920 року його перевели дільничим лікарем у м. Володимир-Волинський. З липня 1922 року він працює вже головним лікарем цієї установи. Авторитет і високий фах забезпечили А. Річинському велику кількість пацієнтів, яких він приймав. Людмила Річинська, дочка Річинського, згадує: «Люди любили тата за світлу голову, вмілі руки і шляхетне серце, поважали його, бо, відвідуючи бідних, хворих, залишав їм не лише рецепти, а й гроші на ліки»[2,3].

Природа щедро обдарувала Річинського багатьма доброчеснотами, але понад усе - щедрою і доброю душею. Перебуваючи на засланні в Казахстані, він надає медичну допомогу ув'язненим, намагається всіляко підтримати свою сім'ю, дає батьківські поради донькам, висилає гроші. «А скільки в тих листах співчуття, сердечності і бажання допомогти, потішити, порадити», - згадувала в своїх листах дружина лікаря. Добре слово про добру людину зберегла для нащадків Галина Глінська із міста Володимира-Волинського[2,60]. «Своєю появою на світ я завдячую Богові і лікарю Річинському, який виконав його Господню волю. Коли я народилась, хороший спеціаліст, дякуючи Богові, врятував мене і маму»[2,60].

Лікаря Арсена Річинського цінували за його людяність, доброту і чуйне ставлення. Будучи глибоко віруючою людиною, він лікував не тільки тіло, але й душу, що мало велике значення для одужання. «Арсен Річинський був лікарем від Бога, який багатьом допоміг і врятував життя, він залишив добру пам'ять про себе серед людей,» - згадує сім'я Євгенії Хисяк із Володимира-Волинського [2.49]. Згадка нього живе й донині в родині Стахурських (Володимир-Волинський), як про лікаря, який „знайшов добрі, заспокійливі слова, що цілющим бальзамом лягали на душу хворої сестри Ніни” [2.61].

Почуття милосердя до знедоленого народу пронизує головну працю А.Річинського «Проблеми української релігійної свідомості». Автор, характеризуючи особливості українського світогляду, зазначає, що милосердя як частина людської доброчинності, завжди була притаманна українцю. Наш народ «відчуває високу гідність людини та має внутрішню праведність». Це допомагає йому гостинно, співчутливо, милосердно ставитися до всіх, навіть до ворогів.

Всю багатогранну творчу спадщину Арсена Річинського пронизують ідеї справжнього гуманізму. Піклування про людину, відповідальність людини перед суспільством – ось ті основи, на яких ґрунтувалась діяльність вчителя, лікаря, громадського діяча. На його думку, гуманізація суспільства зумовлена моральними нормами та цінностями становлення людини в суспільстві – доброзичливим ставленням до людей. Гуманізація взаємин тримається на духовній спільності, яка, в свою чергу, є тією головною силою, що об'єднує людей у колектив.

Формування нових суспільних відносин у нашій країні, розбудова демократичної української держави, формування української церкви, піклування про майбуття висовують на одне із перших місць проблему національного виховання. Без патріотизму національне виховання немислиме. Саме відданість рідній землі, любов до Батьківщини, рідного народу, його історії, мови, культури формують національний менталітет, національну самосвідомість.

Відстоюючи ідею української державності, А.Річинський увійшов до складу церковного комітету, підтримував спілкування з прихильниками української автокефальної церкви та видавав часописи українською мовою. Саме завдяки його клопотанням перед міністром освіти та віросповідань Польщі паном Добруцьким у Володимиро-Волинському соборі стали проводити служби українською мовою. За підтримки церковного комітету Арсен Річинський організував збори парафіян та духовенства з питань українізації церкви. Отримавши від влади дозвіл на проведення

православного з'їзді в Луцьку, він порушив на ньому питання необхідності українізації церкви та направлення українських єпископів з правами правлячих архієреїв на землі, де компактно мешкає українське населення.

Така активна діяльність Річинського не могла бути не поміченою. У відповідь проросійське духовенство під керівництвом Боришкевича просило волинського воєводу Межа про адміністративне виселення Річинського з Володимира-Волинського. Згодом були сфабриковані на нього різні наклепи, зазвучали погрози. З приходом на Волинь у 1939 році Радянської влади Арсен Річинський був заарештований і висланий за межі рідної йому України.

У своїх працях Річинський переконливо доводить, що добро завжди було першоосновою людського буття. Автор відзначає, що глибока релігійність українців є наслідком особливостей української релігійної психіки. «Ми перетерпіли тривалу еволюцію релігійного світогляду, зазнали кілька разів зміну релігій. У боротьбі за українську душу сплітались у своєрідну мозаїку різні впливи (іранські, семітські, індійські, перські, грецькі, римські, варязькі)». Однак, попри все, український народ зберіг свою життєрадісність, віру в добро, співчуття, прощення і віротерпимість [3,245].

Крім лікарської роботи, Річинський в роки заслання займався й науковою працею в галузі акушерства. Його статті друкувалися у журналі «Здоров'є Казахстану» у 1952-1953 роках. Але здоров'я самого лікаря-подвижника було підірване перебування у в'язницях і таборах.

Патріотична громадськість Західної України, ще у тридцятих роках вшанувала подвижницьку працю Арсена Річинського. Його ім'я було занесене на сторінки «Української загальної енциклопедії». Сьогодні ім'я Арсена Річинського присвоєне Кременецькому медичному училищу. Студенти навчального закладу та викладацький колектив шанобливо ставляться до творчої спадщини та життєвого шляху Арсена Річинського. Його ім'я є яскравим взірцем життя людини яка гармонійно вдосконалювалась як особистість, реалізовувала свої здібності й талант, досягаючи поставленої перед собою високої мети.

Життя та творчий шлях А.Річинського стали джерелами для створення виховного ідеалу у сотень студентів Кременецького медучилища. Ідеал справжньої людини, яким був видатний український лікар-патріот, органічно поєднує національні та загальнолюдські цінності, акумулює найкращі риси людини й громадянина. Арсену Річинському була притаманна віра в моральні

святині народу, любов до рідної землі, моральна чистота і благородство. Свою гуманність він виявляв у піклування про духовне збагачення людини.

Гуманізм Арсена Річинського вирізняється винятковою послідовністю. Навіть тоді, коли його філософсько-релігійні погляди не збігалися з офіційною ідеологією, він не відступав від зайнятої позиції, відстоював свої ідеї навіть під тягарем гострої критики. Гуманізм Річинського ніколи не був декларованим, він реалізувався в його активній життєдіяльності, в небайдужості до історичної долі свого народу.

Використані джерела

1. Гудима А., Мазур П. Арсен Річинський // Вісник.-1998 №2(4).
2. Світлий розум, шляхетне серце. Родина Річинських: спогади, листування. – Луцьк, 2004.
3. Річинський А. Проблеми української релігійної свідомості. – Тернопіль, 2002.

Ю. ВІЗІТІВ (Рівне)

ПЛАСТОВИЙ СЕНІОР А. РІЧИНСЬКИЙ: „ДО ЩАСТЯ, СЛАВИ І СВОБОДИ”

У національному культурно-освітньому процесі 20-30-х років ХХ століття особливе місце належить відомому громадсько-політичному діячеві, засновнику українського спортивно-виховного товариства Пласт у Володимир-Волинському повіті, успішному наставнику та популярному серед пластової молоді виховнику, великому патріоту України Арсену Річинському.

Його здобуткам в релігійній сфері, вивченню творчої спадщини присвячено ряд наукових розвідок 90-х років ХХ – початку ХХІ століття. Наприклад, роль А.Річинського у боротьбі за українізацію церков України висвітлена у дослідженнях М.Кучерепи [11], Н.Стоколос [18], В.Борщевича [1] та інших краєзнавців і науковців.

Проте освітянська, педагогічна, вишкільна діяльність у Пласті всебічно талановитого українця не досліджувалися. Дані напрями роботи провідника української молоді мають велике значення для уточнення й поглиблення уявлення про етапи організаційного та ідеологічного становлення пластового руху в краї; оформлення методології товариства; про засоби виховання патріотизму, ідеї державного суверенітету у молодого покоління волинян.